

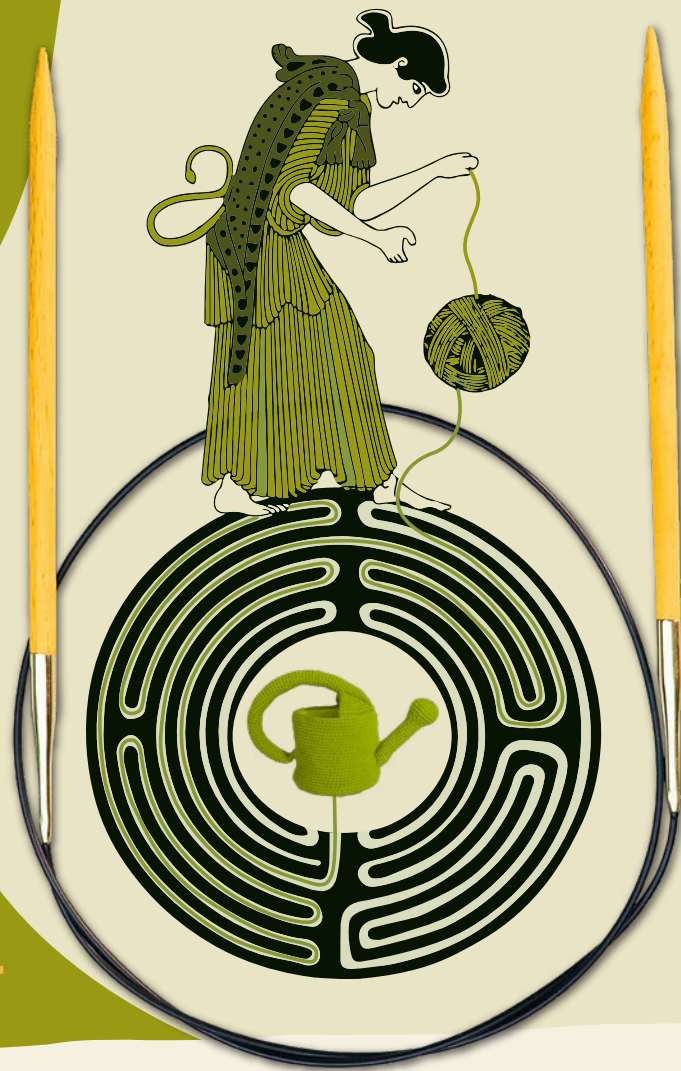
HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

2025

DOSSIER #33

TECER E CALCETAR

ORIXE, HISTORIA E TÉCNICAS

Introducción

A historia das prendas elaboradas con telar e agullas de calcetar abrangue milenios e culturas diversas, reflectindo a creatividade e a necesidade humana de protección e ornamentación.

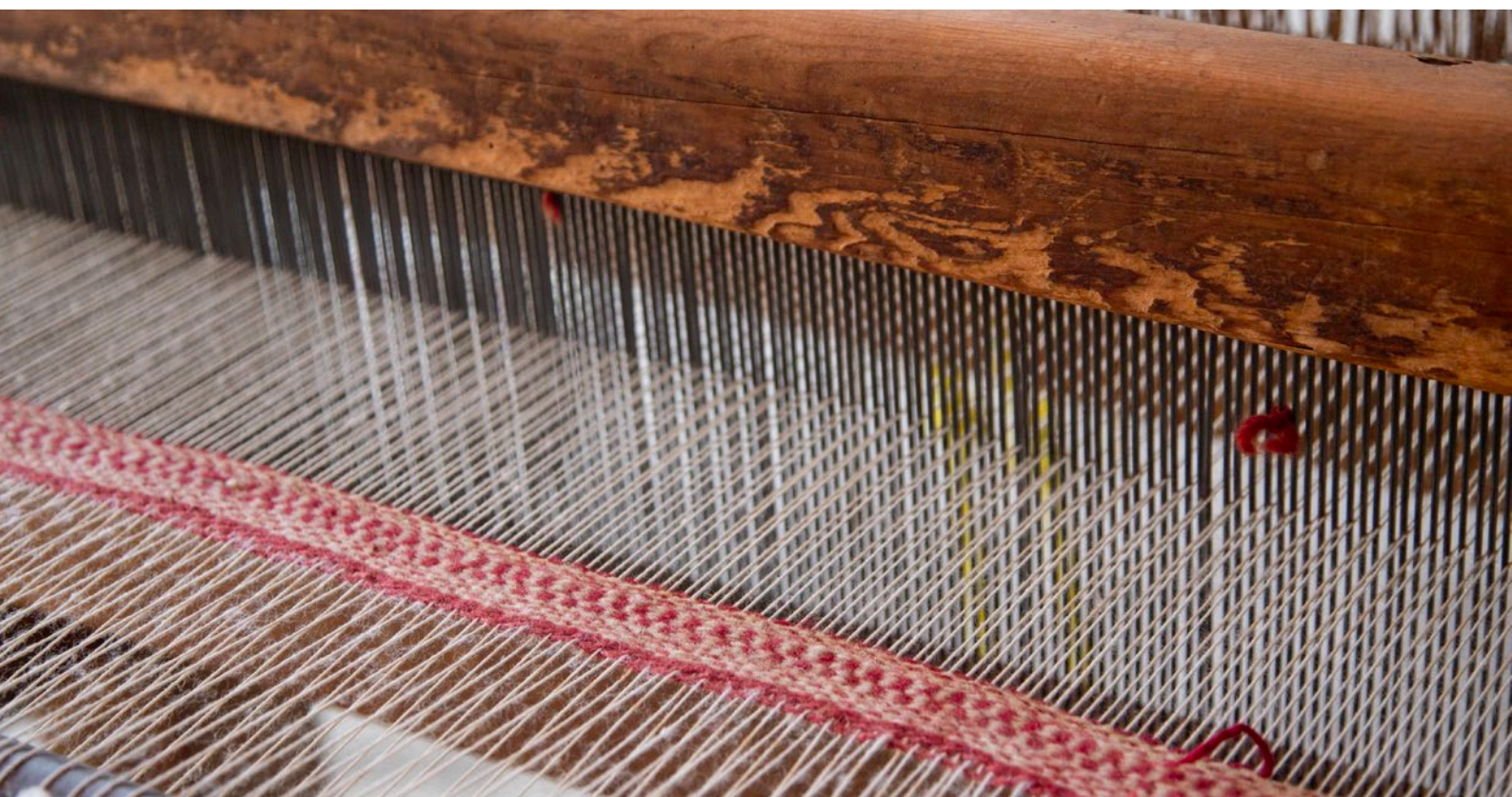
Desde os primeiros tecidos rudimentarios ata as complexas técnicas artesanais desenvolvidas en distintas partes do mundo, o traballo téxtil evolucionou significativamente.

En Galicia, esta tradición ten raíces profundas, influenciadas polas culturas castrexa e romana, que deixaron unha pegada indeleble na indumentaria e nas técnicas de elaboración.

Orixe das prendas téxtiles no mundo

As primeiras evidencias de tecidos remóntanse ao **Paleolítico superior**, onde se atoparon impresións de tecidos en arxilas e restos de fibras trenzadas.

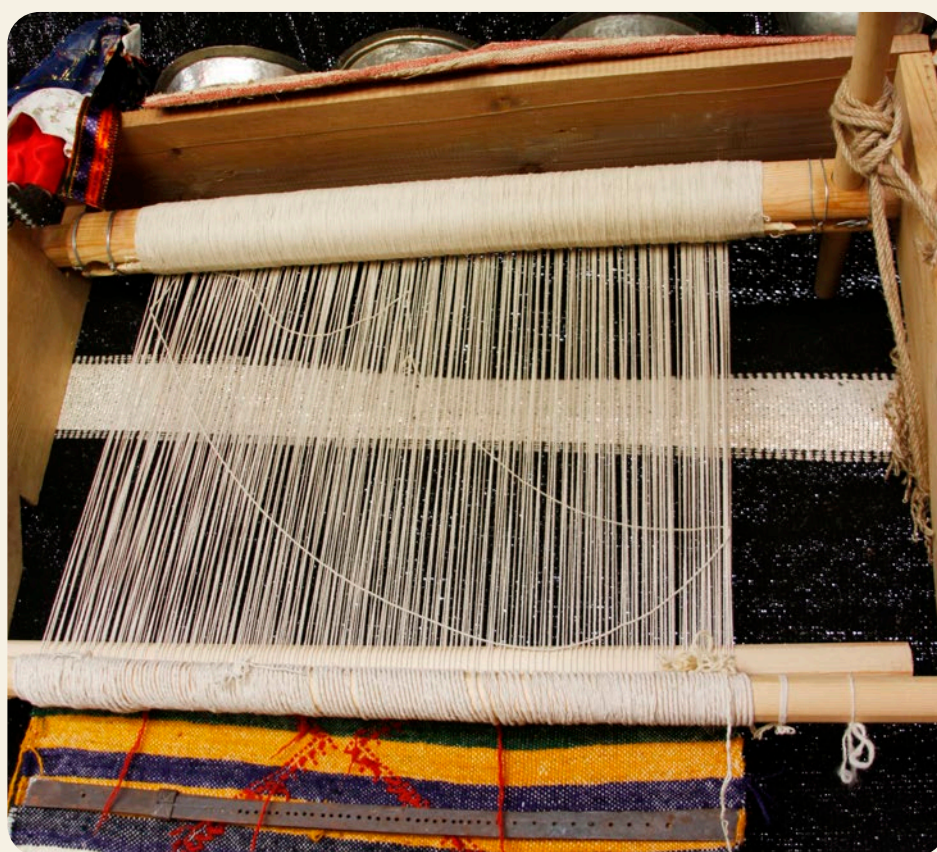
Estas primeiras técnicas consistían en **entrelazar fibras vexetais para crear tecidos simples, utilizados para protección e abrigo.**

Co desenvolvemento da agricultura no **Neolítico**, as sociedades comezaron a **domesticar plantas como o liño e animais como as ovelas**, o que permitiu a produción de fibras máis finas e resistentes.

O liño, por exemplo, foi amplamente cultivado en Exipto, **onde se desenvolveron técnicas avanzadas de teceduría que permitiron a creación de tecidos de alta calidade**.

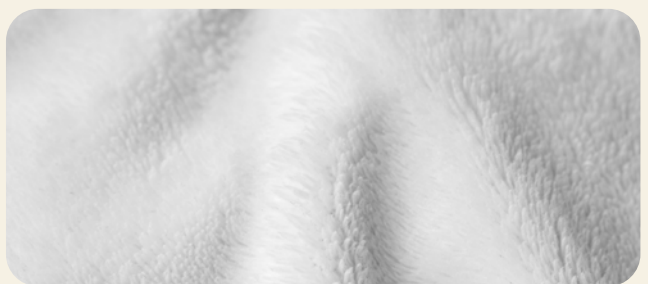
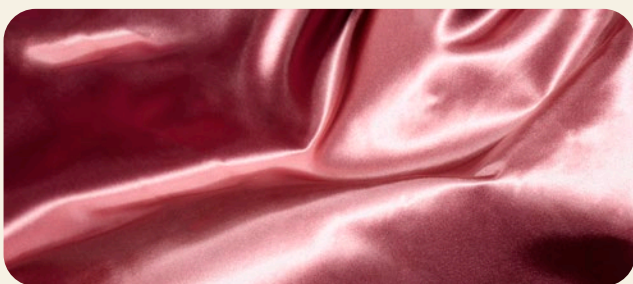
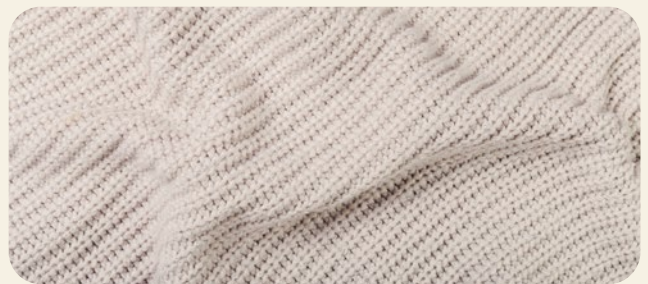
A invención do telar supuxo un avance significativo na produción téxtil. Os primeiros teares eran rudimentarios, consistindo en marcos de madeira nos que se estiraban os fíos de urdido, mentres que os fíos de trama se entrelazaban manualmente. Co tempo, estes teares evolucionaron, incorporando mecanismos que facilitaban o proceso de teceduría e aumentaban a complexidade dos deseños.

Técnicas e materiais empregados ao longo da historia

A diversidade de materiais e técnicas empregadas na elaboración de prendas reflicte a adaptabilidade das culturas ás súas contornas e recursos dispoñibles.

- **Liño:** Cultivado desde tempos antigos en rexións como Exipto e Mesopotamia, o liño require un proceso laborioso de recolección, maceración, secado, espadado e fiado antes de ser tecido. Os tecidos de liño eran valorados pola súa frescura e durabilidade, sendo utilizados tanto en vestimentas cotiás como en enxovais funerarios.
- **La:** A domesticación das ovellas permitiu a obtención de la, unha fibra cálida e versátil. A la era cardada e fiada para producir fíos que logo se tecían en teares. En climas fríos, as prendas de la proporcionaban o abrigo necesario, e a súa facilidade para ser tinguidas permitía unha ampla gama de cores e deseños.
- **Seda:** Originaria de China, a seda obtívose a partir dos casulos do verme da seda. A súa produción mantívose en segredo durante séculos, e os tecidos de seda eran altamente valorados polas súas propiedades lustrosas e suaves. A Ruta da Seda facilitou a difusión deste material a outras partes do mundo, influíndo nas modas e técnicas téxtiles de diversas culturas.
- **Algodón:** Cultivado en rexións como a India e o val do Nilo, o algodón ofrece unha fibra suave e transpirable. O seu proceso de fiado e techeduría é similar ao do liño, e a súa capacidade para ser tinguido fixo que os tecidos de algodón fosen populares en diversas culturas.

As técnicas de teceduría variaron desde o **simple entrelazado de fíos ata complexos patróns creados mediante teares avanzados.**

A introdución de agullas permitiu o **desenvolvemento do calcetado**, unha técnica que consiste en crear tecidos a partir de lazos interconectados, proporcionando elasticidade e adaptabilidade ás prendas.

A tradición téxtil en Galicia: Influencias castrexas e romanas

En Galicia, a tradición téxtil ten raíces profundas que se remontan ás culturas castrexa e romana. A pesar de que as condicións dos solos ácidos da rexión non permiten a conservación de restos de tecidos, atopáronse instrumentos empregados na súa elaboración, como fusaio-las e pesas de tear.

As fontes escritas indican que os habitantes dos castros vestían túnicas longas, coñecidas como **sagum**, elaboradas con tecidos de la ou liño. A obtención e preparación das fibras implicaba procesos laboriosos: a la era cardada e fiada utilizando fusos con fusaiolas que axudaban a manter a tensión do fío, mentres que o liño requiría un proceso de maceración e secado antes de ser fiado.

O tecido realizábase en **teares verticais de madeira**, dos cales se conservan as pesas que tencionaban os fíos da urdidura. Estas técnicas permitían a creación de tecidos resistentes e adaptados ás necesidades climáticas da rexión.

A **ornamentación** tamén xogaba un papel importante na indumentaria castrexa. Atopáronse adornos como contas de pasta vítrea, colgantes de bronce con formas diversas e fíbulas que servían para suxeitar as prendas. Estas fíbulas, similares aos imperdibles actuais, amosan a destreza dos artesáns na metalurxia e a súa capacidade para combinar funcionalidade e estética.

Coa **romanización**, producíronse cambios significativos na indumentaria e nas técnicas de elaboración. A influencia romana introduciu novos estilos de vestimenta e técnicas de teceuría máis avanzadas.

As **túnicas romanas**, máis curtas e axustadas, contrastaban coas longas túnicas castrexas, e a adopción de novas técnicas de tinguidura e estampado ampliou a variedade de deseños e cores dispoñibles.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

DEPUTACIÓN
DE LUGO

TERRAS
DO MIÑO LUGO
RESERVA DA BIOSFERA